

Marknads- och systemutveckling
Johan Setréus

2016-06-23

2016/220

PROTOKOLL

Planeringsrådet möte 2/2016

Närvarande

Elisabet Norgren, Svenska kraftnät, ordförande
Stefan Arnborg, Svenska kraftnät
Johan Setréus, Svenska kraftnät, sekreterare
Dan Andersson, E.ON Elnät Sverige AB
Per Bengtsson, Ellevio AB
Lars Joelsson, Vattenfall AB
Per Norberg, Vattenfall Eldistribution AB
Anders Petterson, Energiföretagen Sverige (tidigare Svensk Energi)
Mattias Wondollek, Svensk Vindenergi, ersatt av Alexandra Lindfors

Ingrid Lindberg, Svenska kraftnät (punkt 3)
Bertil Persson, Svenska kraftnät (punkt 8)
Magnus Johansson, Svenska kraftnät (punkt 9)

Anmäld frånvaro

Jan Berglund, Jämtkraft AB
Anders Svensson, E.ON Värmekraft Sverige AB
Lennart Engström, Vattenfall Eldistribution AB

Tid

2016-06-02 10:00-15:30

Plats

Mötet hölls på Svenska kraftnäts huvudkontor på Sturegatan 1 i Sundbyberg.

SVENSKA KRAFTNÄT

BOX 1200
172 24 SUNDBYBERG
STUREGATAN 1

WWW.SVK.SE
REGISTRATOR@SVK.SE

TEL 08 475 80 00
FAX 08 475 89 50

Kopia till: Deltagarna, Gd, cK, cKP, Td, ordförande och
sekreterare i Drifrådet och i Marknadsrådet

1 Godkännande av dagordningen

Dagordningen godkändes och lades till handlingarna.

Elisabet informerade om förändringar i Planeringsrådets sammansättning. Henrik Svensson, Uniper ersätter Anders Svensson, E.ON Värmekraft AB som ledamot i Planeringsrådet fr.o.m. 2016-06-01 p.g.a. uppdelningen av E.ON. På mötet nämndes att Lina Håkansdotter Palm var Unipers representant, men detta var felaktigt och justerades i efterhand i protokollet.

Alexandra Lindfors från Svensk Vindenergi kommer att ersätta Mattias Wondollek under hans föräldradedighet.

2 Föregående mötesprotokoll

Protokollet godkändes och lades till handlingarna.

3 Nya avtalsmallar för anslutningsavtal

Ingrid informerade om de nya avtalsmallarna för anslutning- och stationsavtal.

Några viktiga justeringar har skett i de allmänna avtalsvillkoren:

- Bestämmelser om kostnadsfördelning är flyttade till Anslutnings- respektive Stationsavtalet.
- Förtydligande om att Svenska kraftnäts rätt att ändra i avtalsvillkoren efter ingånget avtal endast gäller de Allmänna avtalsvillkoren och inte de individuella Anslutnings- och Stationsavtal som tecknats.
- Den tidigare föreslagna bestämmelsen om krav på vite vid uppsägning av avtalet har tagits bort.
- Svenska kraftnäts rätt till hävning av avtalet har förtydligats.

- Krav på fullständig bankgaranti (säkerhet) infaller 10 dagar innan undertecknande av entreprenadavtal (som idag).

Byggavtalet ingår numera normalt i Anslutningsavtalet. Byggavtal kan dock fortfarande upprättas om det gäller ombyggnation och rivning av befintlig anläggning och det finns ett anslutningsavtal.

Stefan berättade att även de tekniska avtalen kommer att få en översyn så småningom.

Exempel på anslutnings- och stationsavtal samt allmänna avtalsvillkor finns tillgängliga på Svenska kraftnäts hemsida:

<http://www.svk.se/aktorsportalen/elmarknad/anslut-till-stamnatet/>

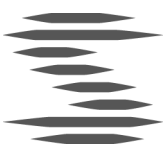
4 Status för nätförstärkningslån

Stefan presenterade statusen för nätförstärkningslån.

Svenska kraftnät har enligt förordning SFS 2015:213 uppdraget att genomföra en övergångslösning för nätförstärkningslån för att hantera tröskeffekter vid nätanslutning. Denna övergångslösning har ingen tidsbegränsning och kommer att gälla till dess att beslut tas om slutgiltig lösning. Energimarknadsinspektionen har föreslagit två olika förslag till permanent lösning som överlämnades till regeringen i april 2015.

Den första utlysningssomgången för nätförstärkningslån stängdes vid årsskiftet 2015/2016 och då hade fem ansökningar inkommit. Av dessa har fyra fått lånelöfte. Lån utbetalas efter det att låntagaren har styrkt sina faktiska utlägg.

Det finns cirka 250 miljoner kvar att låna ut och en andra utlysningssomgång kommer därför att starta under senhösten 2016.

5 Svenska kraftnäts nya organisation

Elisabet presenterade Svenska kraftnäts nya organisation efter omorganisationen i maj. En viktig drivkraft har varit att samla flera analysresurser under en och samma avdelning, Marknads- och systemutveckling, för att bättre klara framtida utmaningar som kraftnätet står inför.

6 Svensk Energis namnbyte till Energiföretagen Sverige

Anders presenterade den nya organisationen för Energiföretagen Sverige, tidigare Svensk Energi. Organisationen kommer att bestå av cirka 65 personer efter förändringsarbetet. VD sitter kvar i sin nuvarande position, men samtliga enhetschefers tjänster är ute för rekrytering.

7 Statusuppdatering av nätkoder inom ENTSO-E

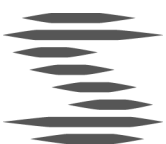
RfG koden (nätföreskrifter med krav för nätanslutning av generatorer) är nu fastställd och kommer att ha en implementeringstid på tre år. Den finns publicerad på EUs officiella sida för lagar och föreskrifter:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=OJ:L:2016:112:TOC>

Föreskriften har EUT-nummer 112 under www.eur-lex.europa.eu.

Koderna DCC (Demand Connection Code) och HVDC förväntas publiceras inom några månader.

Energimarknadsinspektionen skall under året utreda ansvarsfördelningen mellan svenska myndigheter för den fortsatta implementeringen av nätkoderna på nationell nivå. Svenska kraftnät och Energimarknadsinspektionen har gemensamma möten för

hur detta ska ske. Eftersom Energimarknadsinspektionen ska redogöra till departementet vid årsskiftet 2016/2017 kommer det förmodligen att dröja ungefär ett år från dags datum tills dess att vi vet ansvarsfördelningen.

De tre driftkoderna är sammanslagna till en riktlinje under namnet System Operation Guideline. Denna röstades igenom den 4 maj och det är oklart om den hinner träda ikraft under 2016.

Av marknadskoderna har Capacity Allocation trätt i kraft under 2015. Forward capacity förväntas träda ikraft under 2016.

8 Beslut om utlämning av nätdata

Chefsjurist Bertil Persson informerade om principbeslutet om utlämning av nätdata (2016/569). Beslutet bifogas protokollet.

Svenska kraftnät lyder under offentlighetsprincipen. Viss nätdata omfattas dock av sekretess enligt bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (OSL), men enligt 10 kap. 4 § OSL kan uppgifter med sekretess lämnas ut med ett sekretessförbehåll som bl.a. kan reglera mottagarens rätt att nyttja och att föra uppgifterna vidare. Genom ett förbehåll uppkommer en tystnadsplikt för den som förbehållet riktar sig mot. Om denne inte följer villkoren i förbehållet kan ansvar för brott mot tystnadsplikt komma i fråga.

Svenska kraftnät har beslutat att man kan lämna ut viss nätdata till vissa mottagare. Beslut kommer dock fortfarande att tas från fall till fall när en förfrågan om att få del av nätdata sker. En bedömning av om uppgifterna kan lämnas ut med ett sekretessförbehåll sker och om så bedöms möjligt tas ett beslut som kan innefatta flera villkor. T.ex. kan villkoren avse i vilka former data får spridas vidare, hur förvaring av data ska ske, och för vilket syfte nätdata får användas.

En av de utlösande faktorerna till beslutet var att den kommande gemensamma nätmodellen för Europa krävde att Sverige måste kunna utbyta nätdata i större omfattning än tidigare.

Per N påpekade att vi faktiskt har ett bra samarbete kring nätdata inom NDB (Nätdatabanken) och att det fungerar bra. Elisabet svarade att tillgången till nätdata

nu kan utökas till fler intressenter (nätföretag, universitet, m.m.) och att även data för dynamiska simuleringar kan komma att lämnas ut.

Rådets medlemmar uppmanades att vid nästa möte i Planeringsrådet återkoppla hur man förhåller sig till beslutet och vilka data som de anser kan vara känsliga för företaget. Detta är viktigt för Svenska kraftnäts sekretessprövning av nätdata.

9 Uppdatering om arbetet inom utökad insamling av realtidsmätvärden

Magnus gav en uppdatering av arbetet med utökad insamling av realtidsmätvärden för Svenska kraftnäts balanstjänst, samt tillståndsestimator för kraftsystemet. En utökad insamling av mätvärden är nödvändig för att förbättra estimaten, som ger en bild av nätets driftsituation, samt förbättrad balanshållning. En utökad datainsamling kräver en utbyggnad av infrastrukturen för mätvärden.

Tillförlitliga estimat är viktigt för driftsäkerheten och för beräkning av handelskapaciteten till elmarknaden. Kraven på tillförlitlighet och tillgänglighet kommer att höjas ytterligare i kommande nätkoder. Mätvärden för kraftproduktionen i nätet är viktigt för balanstjänsten och mätningen sker direkt eller indirekt på generatorerna i systemet. En majoritet av vindkraften kommer troligen att mätas indirekt från ovanliggande regionnät.

Mätvärden för nästan hela 130 kV-nätet samlas nu in men viss komplettering återstår. Utökad insamling för 70 kV pågår.

De större regionnäten är nyckelaktörer för att tillståndsestimatorn ska få mätvärden av god kvalitet. Mätning och kommunikationskanaler för överföring av data mot Svenska kraftnät måste ha hög driftsäkerhet eftersom utebliven eller felaktig data kan innebära uteblivna estimat, vilket kan få stora konsekvenser då dessa används som utgångspunkt för driftsäkerhetsanalyser i realtid. Idag är inte kraven på regionnätsägarnas leverans av mätvärden formaliserade och detta kan ställa till med problem, särskilt utanför kontorstid.

10 Aktuella utredningar och projekt

- **Utredningar i tidigt stadium**

- Ny nord/syd-ledning och reinvestering av 220 kV-ledningar
Framtagande av strategi för hur detta ska ske och besked om man måste bygga en nionde snittledning. Denna utredning ska vara klar någon gång i början 2017.
- Finlandsstudien
Tillsammans med Fingrid tittar Svenska kraftnät förutsättningslöst på en tredje AC-ledning (mellan SE1 och Finland) samt förnyelse av Fenno-Skan 1. Denna utredning ska vara klar hösten 2016.
- Norrlandsstudien
Syftet med denna är att försöka hitta de apparater och ledningar som måste förstärkas oavsett var ny produktion hamnar. Utredningen beräknas vara klar under hösten 2016.
- Anslutningsutredningar
Det pågår cirka 30 stycken anslutningsutredningar. Både för uttag och inmatning av effekt till stamnätet.

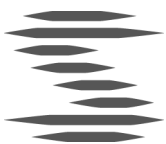
- **Beslutade investeringar**

Vid senaste styrelsemötet i maj togs bland annat investeringsbeslut för ny systemtransformering i Hjälta, ombyggnad av Hamra-Åker över Mälaren, och ledningsåtgärder och reinvesteringar i Rätan.

- **Kort om pågående projekt**

Provdriften av Nordbalt har varit problematisk med tre haverier på markkabeln i länken.

Drifttagningen av Sydvästlänken länk 1 har försenats till september 2016.

11 Cigré

Per N avgår från gruppen C1 (System Development and Economics) i samband med nästa konferens. Mattias Jonsson från Svenska kraftnät kommer att ta över Sveriges deltagande.

Per N frågade rådets medlemmar om det fanns intresse att medverka i den nya gruppen Kraftsystem och djurliv.

12 Övriga frågor

Serverhallar

Anslutning av stora serverhallar har blivit en stor fråga på senare tid. Det är ofta helt nya aktörer som inte förstår att stamnätets kapacitet är ändlig. Svenska kraftnät uppmanar Sveriges regionnäsägare att de måste bli bättre på att informera om anslutningsprocessen och ledtider för anslutning av stora laster. Man kan inte ta anslutningen för given eftersom det inte är säkert att nätet klarar den högre lasten.

Höga spänningar i Stockholm

Stockholmsområdet har problem med höga spänningar främst under nätter och låglastperiod. Problemet har funnits i flera år men har blivit värre på senare år. Spänningarna är så pass höga att det leder till högre risk för haverier och snabbare åldring av utrustningen i stamnätet. Belastningsstatistik visar att det matas in mycket reaktiv effekt till 220 kV- nätet i Stockholm och att anslutna parter inte följer kravet på nollutbyte (± 5 Mvar).

I driftskedet kan man göra vissa åtgärder för att få ner spänningarna, men man når en gräns för när det inte finns fler åtgärder att ta till. Svenska kraftnät ber regionnäsägarna i Stockholm att återkomma med en förklaring till problemen och ett åtgärdsförslag till nästa möte i Planeringsrådet.

Vägledningen för anslutning till stamnätet

Svenska kraftnät har uppdaterat vägledningen för anslutning till stamnätet.

Vägledningen går att ladda ner på:

<http://www.svk.se/aktorsportalen/elmarknad/anslut-till-stamnätet/>

Riktlinje för nedhäng luftledning

Per B undrade när riktlinjen för nedhängande luftledning kommer att uppdateras.

Stefan svarade att det ligger på hans bord och att arbetet med en uppdatering kommer att starta under hösten 2016.

Avvikelse av den synkrona tiden

Lars hade hört att Svenska kraftnät frångått principen att hålla den synkrona tiden (± 30 sekunder) hos systemfrekvensen. Svenska kraftnät återkommer med ett klarläggande vid nästa möte.

13 Frågor att diskutera på nästa möte

- Återkoppling från samtliga medlemmar om vilka data som kan vara känsliga att lämna ut i och med de nya principerna för utlämning av nätdata (punkt 8)
- Återkoppling från Vattenfall och Ellevio med åtgärdslista på hur man ska lösa spänningsproblematiken i Stockholm (punkt 12)
- Svenska kraftnät återkommer med ett klarläggande om principen för den synkrona tiden (punkt 12)
- En uppdatering av frågan om nätförstärkningslån om ny information

14 Kommande möten

Möte 3/2016: 7 september, 10:00-15:30

Möte 4/2016: 7 december, 10:00-15:30

Justeras

Elisabet Norgren

Vid protokollet

Johan Setréus

